

החברותא

החברותא בטאן פנימי לחברים גליון מס 207 בס"ד ערש"ק פר' ואתתן (נחמ"י) אג תשס"ג

פנינים יקרים

ואתחנן אל ה' וכו' (ג. כג.) פרשת ואתחנן נכתבה לאחר פרשת דברים. המקובל רבי חיים בנאוני זצ"ל אומר בדרך רמז אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל. מה לימד משה אל כל ישראל ואתחנן אל ה' בעת ההיא. בכל עת צרה וצוקה להיות רגיל בתפלה.

ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר (ג. כג.) דיוק הלשון בעת ההיא מוכיח רבי ישראל מסלנט אל יאמר אדם שיש זמנים שיותר מתאימים לתפלה ויש זמנים שפחות מתאימים לתפלה. אלא "בעת ההיא" כל העתים שוות לתפלה ואם לא עכשיו אימתי. כמ"ש ואני תפילי לך ה' עת רצון מתי שמתפללים אז הוא עת רצון. (על התורה)

ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר (ג. כג.) הפסוק נתכוון לדייק ד' תנאים הצריכים לקבלת התפילה א. ואתחנן שיתפלל כעני הדופק על הפתח כדרך אומרו תחנונים ידבר רש (משלי יח) ב. אל ה' - שיבקש ממקור הרחמים. ג. בעת ההיא-זמן התפלה כדרך אומרו ואני תפילי לך ה' עת רצון (תהלים סט) ד. לאמר-שתהיה תפלתו מפורשת ולא תהיה סובלת פירוש בלתי הגון.

ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום (ד. ד.) אומרו היום, לא החליט מאמר היותם חיים כולם אלא היום, כי מי יאמר אשר יהיה למחר מצד מעשיהם. שאדם בחירי הוא ואין אמונה בו עד יום לכתו לארץ החיים. (אור החיים)

ואהבת את ה' אלקיך (ו. ה.) יש בסבועו של כל אחד מישראל לאהוב את הבורא ואין צריך אלא לעורר את הכח הסבעי. שתעשה את כל הפעולות הדרושות כדי לעורר את הכח המוסתר בקרבך לאהוב את ה' יתברך והוא בהתבוננות בפלאי הבריאה. (שפת אמת)

ושמרת ועשיתם אותם ושמר ה' אלקיך לך את הברית וכו' (ז. יב.) התחיל הכתוב בלשון רבים וסיים בלשון יחיד. ללמדנו שאף שבקיום המצוה כתוב "ועשיתם" בלשון רבים. אך במתן השכר כתוב בלשון "ושמר ה' אלקיך לך" כי תלוי בכוונה ובאיכות המחשבה טהורה של כל אחד ואחד. (מעם לועז)

כי תאמר בלבבך רבים הנוגים האלה ממני איה אוכל להורישם, לא תירא מהם (ז. יז-יח) רק כשתבין שכלי עזרתו יתברך לא תוכל להתגבר או אומר הקב"ה לא תירא מהם, אבל אם תעלה על דעתך שהגך מסוגל בכוחך ובעוצם ידך להוריש, דייקא אז יש לך ממה לפחד...

ולא תביא תועבה אל ביתך והיית חרם כמוהו (ז. כו.) מקרא מלא הוא תועבת ה' כל גבה לב (משלי ז) מכאן שהמכנים גאווה אל תוך לבו עובר בלא תעשה של ולא תביא תועבה אל ביתך, והלא דברים ק"ו ומה המכנים גאווה לתוך ביתו כך, המכנים גאווה לתוך לבו על אחת כמה וכמה. (בשם הרה"ק מברדיטשוב)

כאשר ייסר איש את בנו ה' אלקיך מיסרך (ת. ה.) השוה לדברי דוד המלך: גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי שבתך ומשענתך המה ינחמני (תהלים כג) גם כאשר ילך היהודי בגיא צלמות לא יירא מן הרע כי הרע הן עוברו הוא שבט המייסר של הקב"ה והן משענתו המה לו לנחמה, כן לעניננו היסורים הם מאב לבן.

ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך (ת. י) חז"ל תקנו לומר בברכת המזון בקשות נוספות בהרחמן. וזאת לאחר שראינו שהקב"ה זן אותנו בחן ובחסד וברחמים, עתה היא עת רצון לבקש עוד ועוד. אך יכוון בבקשתו למען כבוד שמו יתברך. (מתוך לבוש יוסף)

זכור אל תשכח את אשר הקצפת את ה' אלקיך במדבר (ט. ז) הגע בעצמך, אם אנו מצווים לזכור מה שהקציפו אבותינו את ה' במדבר ק"ו שחובה לכל אחד ואחד מאתנו לזכור מה שאנו מקציפים את ה' מיום היותנו על הארמה עד היום הזה...

(ספר תרדים)

שיחת הרא"ש ע"פ פרשת ויקהל תשל"ז נכתב ע"י הר"פ כפ' הכהן.

שנה - שנה שזמון

מעשה בראשית בששת הימים, כי הנברא בששת ימי בראשית היא ה"עשיה" והנברא הנקרא שבת היא ה"אי עשיה", כך שלגבי הנברא יתברך שמו נקראת השבת נברא, אבל אצל בני האדם בעלי הבחירה נקראת השבת מציאות הו"י בשלמות מחמת אי העשיה שבו. הרא"ש הדגיש ואמר: איך זאג נישט קיין הייגנס האלף שטיין אין די ספרים הקדושים (אינו אומר מעצמו כלום הכל מובא בספה"ק) הרא"ש סתם ולא פירש ולא ציטט מהמקורות.

מי שמבטל את עצמו אל מציאות הו"י מתוך המציאות הבהמית של בבחינת "בהמות הייתי עמך" דהיינו להיות בהמה בפשטות בלי הרגשה ובלי תוספת מחשבה שהוא בהמה. או זוכה להייתי עמך והוא בחינת "שבת" (אמר הכותב: ראה בהרחבה השיחה בהמות הייתי עמך). כי השבת הוא מציאות הו"י ברוך הוא נברא של "אי העשיה" בתוך מציאות הבריאה הגשמית, והאדם שמבטל את עצמו מגיע לבחינת שבת שהיא הבריאה של הרבש"ע בבחינת "אי העשיה", וכמו שהשבת היא בריאה של אי עשיה כך האדם שמבטל את עצמו ומגיע לדרגה של לית ליה מגרמי כלום מגיע לבחינת נברא באי עשיה הנקראת "שבת". וכל מהותו: בלתי לה' לבדו.

כל אחד מישראל מסוגל להגיע לבחינת שבת מכל המצב בו הוא נמצא, הלא השבת הוא חלק בלתי נפרד מהבריאה, כמו שנאמר בעשרת הדברות: כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ - וינה ביום השביעי (שמות כ יא) ואם השבת חלק מהבריאה ממילא פשוט הוא שכמו שאפשר להגיע לבריאה של יום הראשון השני והשלישי כך ניתן להגיע לבריאה שלי יום השבת. אלא שהיא מותנית בזה שיבטל את עצמו להיות בבחינת בהמות הייתי עמך. אחרת איך יגיע לבריאה של אי העשיה כאשר הוא תפוס כל

כשמשה רבנו הקהיל את כל עדת בני ישראל כדי לצוות על מלאכת המשכן, הקדים להם על אזהרת שבת לומר להם שמלאכת המשכן אינו דוחה את השבת (עיין פרש"י ריש פרשת ויקהל). מאזהרה זו אנו למידין שערך השבת יותר גדולה מערך מלאכת המשכן. התורה מעלה את ערך המקדש-המשכן בבטויים מאד חזקים כמו שכתוב: ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם (שמות כה ח) ושכנתי בתוך בני ישראל והייתי להם לאלוקים, וידעו כי אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים לשכני בתוכם וכו' (שם כט מה מו) ובכ"ז הקדים הקב"ה על אזהרת השבת לומר להם שמלאכת המשכן אינו דוחה את השבת הרי שערך השבת יותר גבוה מערך הקמת המשכן.

הקב"ה ברא את עולם העשיה בששת ימי בראשית, ויכל אלוקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה (בראשית ב ב) בששת ימי בראשית האט דער רבש"ע באשאפין די בריאה ואס הער האט גאטאן, אין שבת האט דער רבש"ע באשאפין די בריאה ואס הער האט נישט גיטאן (בששת ימי בראשית ברא הקב"ה את הבריאה שעשה ובשבת ברא הקב"ה את הבריאה של אי עשיה). בעולם הזה יש בריאה של עשיה שהוא בחינת ששת ימי בראשית ויש בריאה של אי עשיה שהוא בחינת שבת הבריאה של ששת ימי בראשית היא מציאות הו"י "באתכסיה" כי הקב"ה מסתיר את עצמו בתוך העשיה, אבל "שבת" הוא מציאות הו"י בשלמות ו"באתגליא" בתוך המציאות הבריאה הגשמית.

הקב"ה הוא ראשון למעשה בראשית והוא אחרון למעשה בראשית, מעשה בראשית הוא העשיה של הרבש"ע הנקרא "נברא". גם שבת נקרא נברא של הרבש"ע אך אינו דומה לנברא של

גלגולי נשמות הבאים לתקן מה שקלקלו או שלא הספיקו לתקן בגלגולים הקודמים. ברור שאצל נשמות אלו קיימת מציאות של עליות וירידות. העובדא שהם כבר עלו פעם אחת (או פעמים מספר) וכעת הם ירדו שום על מנת לתקן. ומכיוון שהם במציאות של עליות וירידות הם בהכרח במאבק בין הנסיון והכשלון לבחינת שבת. כאשר הנשמות האלו ממלאים את המשימה אשר למענה חזרו-ירדו לעולם הם מגיעים לדרגה שכל ששת ימי בראשית מהוה עבורם בחינת שבת כי אינם תפוסים בחומר כלל וכל מטרתם היא אך ורק לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו. וה"שבת" שהוא הנברא של אי עשיה מהוה אצלם בחינת "שבת שבתון". והמה הנקראים "צדיק אמת". הרא"ש הוסיף ואמר שיש נשמות שלא באו בעולם לשם תיקון אלא בכדי להחזיק את העולם שלא תיפול. כי הקב"ה אינו יכול לסמוך על אותם הנשמות שהם במציאות עליות וירידות כי שמא ח"ו לא יצליחו למלאות משימתם והם ישארו ח"ו בבחינת ירידה ולא יהיו נשמות שעליהם הבריאה תחזיק מעמד? הנשמות האלו שירדו לעולם כדי להחזיק את העולם-הבריאה כמלאכים נחשבים ואין להקב"ה ממש בעבודתם כי אין להם מושג של עליות וירידות. אך לגבי בני האדם יש ערך בנשמות אלו, כי על ידם יש לעולם קיום במצבה השפל ולכך נקראים גם הם בשם "צדיק אמת". הצד השוה שבין שני סוגי צדיק אמת הוא בזה שאין להם ירידה והתנועה שלהם הוא בין בחינת שבת שהם בכח ששת ימי בראשית. לבחינת שבת שבתון שהוא הנברא אי עשיה.

מי שרוצה להקל מעליו את המאמץ בעבודה העצמית. בכדי שהכרת השפלות תחזיק יותר מעמד ושהתנועה תהיה יותר פחותה וקלה. העצה היא להיות דבוק ל"צדיק האמת". נכון שקשה להיות נכנע לצדיק האמת אך יותר קשה הוא להתאמץ בכוחותיו הדלים. הלא המציאות

הזמן בבריאה של העשיה? כל אחד כאשר עושה את המאמץ להתבונן בשפלות העצמי שמותר האדם מן הבהמה אין מסוגל להגיע לבחינת שבת, אי העשיה.

נכון שכל אחד מישראל מסוגל מתוך מצבו להגיע לבחינת שבת, עם כל זאת היכולת שלו מוגבלת מאד. מפני שאין ביכולת האדם להתמיד במחשבת הביטול כי אם הרף עין ומיד חוזר לעולם העשיה שלו. וכאשר חוזר לעולם העשיה שלו הוא נתפס מיד בכל התחושות שעולם העשיה מביא אתו המהוים עבורו "נסיונות". הנסיונות מתפשטים בכל תחומי החיים כגון: כעס גאווה תאוה עצבות חמדת הממון וכד'. ואם אמנם הנסיון אינו כשלון. בכל זאת אי אפשר לומר שבעת הנסיון נמצא האדם בתכלית השלמות בבטול אל השי"ת בבחינת שבת. האדם נמצא כל הזמן בסכנה של ממש מחמת המציאות הטופחת על פניו שהוא עולם העשיה, ולכך האדם כל הזמן בתנועה מתמדת בין הבטול לנסיון אף אם לא יגיע לכשלון, וכ"ש כאשר האדם לא החזיק מעמד בנסיון ונכשל אז בודאי קיימת אצלו פער גדול בין הבטול לכשלון. אף שאין יאוש בעולם כלל ויכול גם מהכשלון להכיר שפלותו האמיתי ולהגיע לבחינת שבת הנ"ל. אך להיות בבחינת שבת יותר מהרף עין הדרך עדיין רחוקה מאד.

עבודת השי"ת באופן הזה קשה מאד כי כל הזמן נמצאים בתנועה מתמדת בין העליות לירידות והסכנה האורבת לאדם גדולה מאד ובפועל אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא (קהלת ז כ) כך כמעט ולא בנמצא אלו שיחזיקו מעמד בתנועה המתמדת הזאת וממילא הם קרובים יותר להזנחה עצבות ויאוש. וכדי שתהיה יותר יציבות בעולם קיימת בבריאה מציאות הנקראת "צדיק אמת".

כדי להסביר מהו צדיק אמת הקדים הרא"ש ואמר: בדורות שלנו כמעט כל הנשמות המה

שיחת קודש ממו"ר הרא"ש שליט"א

207
T

המשך מעמ' קודש

קדושת המשכן שהוא שלמות בעולם העשיה אל קדושת השבת שהוא הנכרא של אי עשיה, ולכך אין מלאכת המשכן דוחה את השבת.

הרא"ש סיכם דבריו ואמר לעניינינו כוונת הפסוק הוא כך: ששת ימים תעשה מלאכה היינו אם נהיה נכנעים לצדיק האמת וגם שנבטל את עצמנו אל מציאות הוי' מתוך המציאות הבהמי בבחינת "בהמות הייתי עמך" ולא נהיה תפוסים על צרכי החומר ואז נזכה שמלאכתנו יהיו עשויים על אחרים. ואנו נהיה בבחינת קודש גם בששת ימי בראשית בבחינת "תעשה מלאכה כי תרגישו בבירור שלא עשיתם כלום והכל מאתו יתברך שמו. ואז גם הדברים הגשמיים יהיו נחשבים לרוחניים. ובהגיע השביעי יהיה לכם הקודש בבחינת שבת שבתון לה', למרות שאנו עדיין רחוקים מלהיות בבחינת צדיק וכ"ש לא בבחינת צדיק אמת. בכל זאת נהיה בבחינה זו בכך דבקותנו בצדיק האמת ובכך ההתאמצות להיות בביטול ובהכנעה להשי"ת.

אמר הכותב: הרא"ש לא הסביר את הקטע בסוף הפסוק: כל העושה בו מלאכה יומת. אמנם מתוך דבריו הנ"ל ניתן להבין המשך הפסוק המדבר אל אלו שלא נכנעים לצדיק אמת וגם אינם משתדלים להיות בביטול בהשי"ת ובששת ימי בראשית המה דבוקים בחומר. אם גם בשבת עושים מלאכה לעשותם כששת ימי השבוע במה נאחזים ...?

ומותר האדם מן הבהמה אין. זוהי מציאות אמיתית...

משה רבינו ע"ה היה בבחינת "צדיק אמת" בכח זה שמילא את המשימה אשר למענה ירד לעולם, משה רבינו שהיה במאבק חזק להנתק מהתכונות הקשות שהיו לו (אמר הכותב: עיין תפארת ישראל סוף מסכת קדושין) עד שזכה שהקב"ה העיד עליו ואמר: והאיש משה ענו מאד. לגבי משה כל הבריאה של ששת ימי בראשית היה בבחינת שבת. ושבת היה בבחינת שבת שבתון וע"י שבני ישראל היו דבוקים במשה זכו ליציאת מצרים קבלת התורה ועוד, כמש"כ ויאמינו בה' ובמשה עבדו (שם יד לא). זהו מה שנאמר בתורה: ששת ימים תעשה מלאכה בלשון מופעל כי אצל משה כבר לא היה עשיה חומרית בששת ימי בראשית מחמת שהיה בטל לגמרי לרבש"ע, וביום השביעי היה בבחינת קודש "שבת שבתון" לה', שהוא בחינת צדיק אמת כנ"ל.

כאשר חטאו בני ישראל בחטא העגל והוצרכו לעשות משכן מקום להשראת השכינה בעולם הזה. הקדימה התורה באזהרה על השבת כדי ללמדנו שקדושת המשכן היא הקדושה בתוך עולם העשיה שהוא בבחינת "שבת" אבל לקדושת שבת שבתון אי אפשר להגיע באמצעות קדושת המשכן בלבד. כי בחינת שבת שבתון באה רק כאשר מחברים את

שהשמחה במעונם

הר"ר דוד גרליץ ומשפ' להכנס הבן לעול המצוות
הר"ר מרדכי קורנפלד ומשפ' לאירוס' הבת
הר"ר שמחה ברזל ומשפ' לאירוס' הבת

ח"ל ע"י
משרכת החברותא
רח' שיני 3
02 - 5829688 ☎
פקס: 02 - 5325477
ת.ד. 5080
ירושלים 91050

לעילוי נשמת

הר"ר צבי בן הר' קלמן ז"ל נלב"ע י"ב מנ"א
הר"ר יוסף בן הר' משה נלב"ע י"א מנ"א
ת. נ. צ. ב. ה.

